

نام و نام خانوادگی	عنوان رساله	استاد/اساتید راهنما	استاد/اساتید مشاور
آزیتا بلالی اسکویی	بازآفرینی شهر ایرانی اسلامی با باخوانی شهرهای ابواب البر	مهندس نقره کار- دکتر کی نژاد	دکتر بهزادفر

پس از ظهور اسلام، تحولات عمده‌ای در بسیاری از زمینه‌ها، به ویژه در معماری و شهرسازی ایرانی پدید آمد. ساختار پیشین شهر ایرانی، با پذیرش این تغییرات، شکلی اسلامی به خود گرفت. شناخت این ساختار، لازمه‌ی شناخت پیشینه‌ی شهر و معماری در ایران و مقدمه‌ی رسیدن به طرح‌هایی در خور ایرانیان است.

پس از حمله‌ی ویرانگر مغول، گسستی عمیق در سیر طبیعی معماری و شهرسازی صورت گرفت؛ اما با قبول فرهنگ اسلامی - ایرانی از سوی پادشاهان ایلخانی، تحولاتی بنیادین در این حوزه‌ها پدید آمد که از جمله مهم‌ترین آن‌ها، ساخت سه شهر با رویکردی جدید است؛ ابواب البرهای غازانیه، ربع رشیدی و سلطانیه. امروزه دسترسی مستقیم به این آثار بی‌بدیل میسر نیست؛ از این رو، پژوهنده برای مطالعه این شهرها، باید به منابع و مآخذ مربوط به آن دوره متوسل شود؛ کتاب‌ها، نسخ خطی و متون تاریخی ارزشمندی که می‌توان تاریخ معماری و شهرسازی را از لابه‌لای سطور آن‌ها استخراج نمود.

چیستی و چگونگی «شهر» و «شهر اسلامی» در آموزه‌های دینی، منشاء مباحث گسترده‌ای است که نیازمند تعمق در منابع ارائه‌کننده‌ی این آموزه‌ها است. بنابراین، با تمسک به متون دینی و مدارک تاریخی دست اول، از یک سو و با درک جامع‌تر اصول و مبانی شهرهای تاریخی از سویی دیگر، می‌توان افق‌های نوینی در چارچوب شهر اسلامی - ایرانی تعریف کرد.

هدف از این مطالعه، نه بررسی صرفاً تاریخی، بلکه ایجاد ارتباطی ذهنی بین واقعیت‌های شهرهای ابواب البر و شهرهای آینده است. راهبرد تحقیق، تفسیری - تاریخی و روش آن مبتنی بر دقت در مطالب و نکات موجود در متون تاریخی و دینی و در واقع روش تحلیل محتوا می‌باشد. رهیافت راهبردی آن نیز بر روش اکتشافی استوار است.

بخشی از دستاوردهای این پژوهش مشتمل بر تدوین نظریه‌ی شهر اسلامی - ایرانی و ارزش‌های آن از خلال مباحث مبانی نظری بوده است. همچنین در رساله‌ی حاضر، بیانیه‌ی ارزشی شهر اسلامی - ایرانی، چشم‌انداز و مأموریت آن تبیین گردیده، با عنایت به این بیانیه و بازخوانی اصول راهبردی شهرهای ابواب البر، راهبردهایی کلان در راستای تحقق اهداف اصلی و تبعی تدوین شده و به عنوان سرآغاز بازآفرینی شهر اسلامی - ایرانی پیشنهاد خواهد گشت.

واژگان کلیدی: بازآفرینی، شهر اسلامی - ایرانی، بازخوانی، ابواب البر.